

ОБЕЛЕЖЕНА ДЕСЕТОГОДИШЊИЦА ЗАЈЕДНИЧКОГ ПРОЈЕКТА ИАП И ИНИС-А И 60 ГОДИНА ИНСТИТУТА ЗА НОВИЈУ ИСТОРИЈУ СРБИЈЕ

Ми стварамо историју

Поводом 60 година постојања и прегалачког рада Института за новију историју Србије и 70 година Историјског архива Пожареваца, 16. маја у свечаној сали Скупштине града Пожареваца обележена је десетогодишњица од заједничког Међународног научног скупа „Браничево у историји Србије“. Заједнички пројекат који је окупио 43 научника из Србије, Руске Федерације, Мађарске, Грчке, Бугарске... потврдио је заједничко стремљење обе установе да је сазрео нови корпус идеја и истраживања националне историје и сведочанстава о недовољно истраженим питањима или новим моментима и доприним а постојећим темама.

Историјски архив Пожаревац и Институт за новију историју Србије, Међународним научним скупом 2008. године и публикованим зборником научних радова, дали су допринос неговању значајне историје као дела велике светске историјске баштине и подстицај за проучавање овог краја.

Директорка Историјског архива Пожаревац, иницијатор целог пројекта Међународног научног скупа, главни и одговорни уредник зборника научних радова са тог скупа, др Јасмина Николић истиче да Архив има сталну потребу да сврху свог постојања, засновану на заштити колективних и појединачних права, докаже сачуваном баштином, којом се људска достигнућа, као и научне, културно – историјске и друштвене вредности чине трајнима.

● Архив доприноси очувању и неговању не само културне и историјске баштине, већ и националног идентитета и темељних вредности нације, као и особина друштвене средине којој припада.

који је окупио више од 130 сарадника из земље и 10 европских држава, а све у циљу остваривања тежње да се прошлост Пожареваца, Србије и региона изучи, научно обради и критички валоризује како би опште и појединачно знање из историје било подигнуто на виши ниво у складу са захтевима савремене историјске науке. Управо заједнички интереси и циљ на истраживању и очувању националне историје, копча је која повезује Историјски архив Пожаревац и Институт за новију историју Србије. Нашим досадашњим радом доказали смо да можемо да будемо партнер у пројектима једне еминентне државне институције какав је Институт за новију историју Србије, те отуда ово вечерашње представљање научног и истраживачког рада и разговор о будућим научним пројектима, казала је др Јасмина Николић.

ТРИ ПРОЈЕКТНА ЦИКЛУСА ИНСТИТУТА

О месту Института и његовој традицији, профилу сарадника, оствареним и планираним активностима говорио је директор Института за новију историју Србије др Миле Бјелајац. Он је подсетио да је ИНИС основан 1958. године као Институт за раднички покрет, да би 1992. године променио назив по којем је данас познат. У овом раздобљу Институт је прешао пут од центра за сакупљање архивске грађе за историју радничког покрета и револуције до анализе и интерпретације те грађе. Овај след развоја водио је ка повећању броја и промени профила сарадника Института, али и интересовањем сарадника за све разноврсније теме

„прошла“ три пројектна циклуса. Први пројекат је трајао од 2002. до 2005. године и носио назив „Срби и распад Југославије (Уз-

■ Заједнички интереси и циљ на истраживању и очувању националне историје, копча је која повезује Историјски архив Пожаревац и Институт за новију историју Србије.

роци и последице)“, у чијем фокусу је била стварна улога српског фактора у распаду Југославије и валидност флоскуле о великосрпској хегемонији. У другом циклусу од 2006. до 2010. године имали смо пројекат „Срби и Југославија: држава, друштво и политика“. У трећем пројектном циклусу који је почео 2011. године реализована су два пројекта „Традиција и трансформација: политичке и друштвене промене у Србији и Југославији у 20. веку“ и „Срби и Србија у југословенском и међународном контексту: унутрашњи развој и положај у европској /светској заједници“. Овим пројектима је током деведесетих година претходило један циклус тематских скупова уз презентацију тада најновијих истраживања под називом „Србија у модернизацијским процесима 19. и 20. века“. Тематски у Институту се обрађује: политичка и војна историја, биографије знаменитих личности, међународна политика и историја дипломатије, историја радничког и социјалистичког покрета, национална и локална историја, страдање становништва на простору Србије и Југославије, економска

импликација догађаја из 1968. године. Посебан печат научној продукцији дао је међународни скуп о Јосипу Брозуну Титу праћен волуменозним зборником радова, а посебна колективна издања Института посвећена су дипломатској историји социјалистичке Југославије и сагледавању односа између традиције и трансформације српског и југословенског друштва.

вање историје Србије пре и током Првог светског рата, казао је др Бјелајац.

ВИСОК НАУЧНИ НИВО

Институт за новију историју Србије има свој научни часопис „Токови историје“ који је од недавно у највишој категорији домаћих часописа М-24 и налази се на међународној Ерих листи и у међународном систему ДОИ броја. О томе је више говорио његов садашњи уредник др Слободан Селинић.

● Велики дијапазон тема се огледа у радовима који су посвећени не само политичкој, дипломатској, војној историји, историји међународних односа, већ и темама из економске историје, друштвене историје, културне историје, историје цркве и верских заједница, али и отварамо простор за истраживање тема из ближе прошлости, распада Југославије, као и радова који вреднују међународну историографију и међународне радове о догађајима из најновије прошлости. Часопис је увек имао бројне рубрике и на тај начин показује своју опредељеност да истраживачи са различитим афинитетима могу да пронађу своје место у „Токovima историје“, истакао је др Селинић.

О издавачкој активности Института у последњих десет година излагао је научни сарадник др Владимир Цветковић. У том периоду објављено је 58 монографија и 15 тематских зборника радова, 3 књиге су у штампи, док су још 3 у припреми. Сва новија издања Института доступна су и редовно промовисана на Београдском сајму књига уз запажен одјек у стручној, али и широј читалачкој јавности. Највећи део тематских зборника радова фокусиран је на граничне и јубиларне године и догађаје, попут српске перцепције Руске револуције 1917. и контраверзних тумачења 1941. и 1945. године, ослобођења Београда, те унутрашњих и међународних

Др Момчило Исић, научни саветник, аутор многих капиталних пројеката ИНИС-а посвећених селаштву, школству, како у 19. тако и у 20. веку, положају жена на селу, страдалима у Првом светском рату, говорио је о пројекту биографије Милоша Московљевића и пет томова његових дневника од 1916. до 1968. године. Реч је о једном од најдуже вођених дневничких забелешки на српском језику и о историјском извору у коме је могуће наћи мноштво корисних података о најзначајнијим домаћим и светским збивањима у најбурнијем периоду 20. века, било да је реч о унутрашњој или спољној политици, економији, друштвеним кретањима... Посебну вредност овом извору даје чињеница да је његов аутор др Милош Московљевић, иначе лингвиста, филолог, професор, политичар и министар, током тог дугог периода обављао и неке од најодговорнијих дужности у дипломатији и парламентарном животу.

Виши научни сарадник др Александар Раковић међу чијим делима се налазе и „Рокенрол у Југославији 1956 – 1968“, али и монографија „Југословени и Ирска револуција 1916 – 1923.“ излагао је о заступљености различитих тема из друштвене историје у радовима сарадника. Он је подсетио да се заједнички пројекат ИАП и ИНИС-а састоји од 637 страна, 38 радова, од чега се 20 радова бави насељима, културом и становништвом у браничевском крају.

Научни сарадник др Александар Стојановић изучавајући проблематику националне историје 20. века, писао је о Влади Милоша Недића, о његовом српском, цивилном и културном плану, о идејама, политичким пројектима и пракси Недићеве Владе и колаборационистичкој штампи. Његово излагање било је посвећено покривености тема из националне, политичке и војне историје и историје институција.

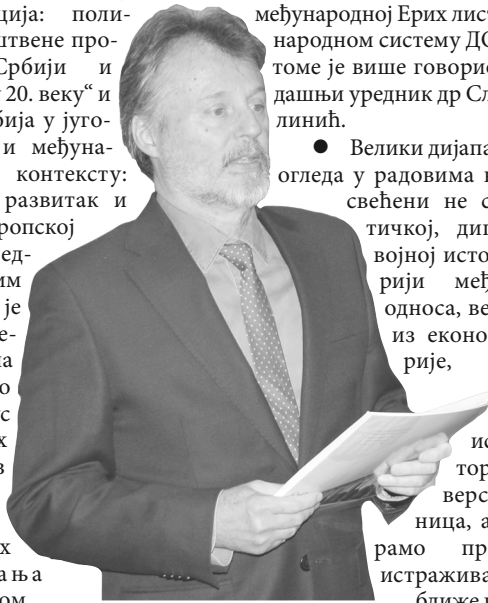
Др Милан Пиљак, сарадник на пројекту у ИНИС-у говорио је о међународној сарадњи Института, студијским боравцима сарадника у иностранству и учешћу на дужим међународним пројектима. Институт је састављен од врло квалитетних истраживача свих генерација и све више учествује у научном, просветном и културном животу у Србији, али и свету.

Овом приликом др Јасмина Николић и др Миле Бјелајац су разменили публикације које на јединствен начин сведоче о богатом опусу Института и пожаревачког Архива. Институт је обогатио библиотеку Архива са око стотину наслова, који су публиковани у периоду од 2008. године до данас.

Д. Динић

Др Јасмина Николић

Др Миле Бјелајац

Запослени ИНИС-а на свечаности у Пожаревцу

У претходном вишегодишњем периоду Архив је иницирао, покренуо и реализовао на десетине истраживачких пројеката чији су крајњи резултати 80 публикованих архивских издања кроз 7 архивских едиција, 30 архивских изложби, 30 виртуелних изложби, три међународна научна скупа и Међународни часопис „Записи“,

који су највећим делом анализирали феномене из домена националне историје 20. века.

● Број запослених истраживача данас износи 36 од чега су 32 доктори науке. Највећи део запослених су по образовању историчари. Од 2002. године Институт се финансира преко министарства, од одобрених пројеката, а до сада

историја, друштвена историја, историја СПЦ и међуконфесионални односи, историја музике и популарне културе, спорт, гендер или родне студије (жена у домаћинству, жена на селу), националне мањине, теорија и методологија историографије, компаративне студије и научна критика. Временски, углавном покривамо период

Београдском сајму књига уз запажен одјек у стручној, али и широј читалачкој јавности. Највећи део тематских зборника радова фокусиран је на граничне и јубиларне године и догађаје, попут српске перцепције Руске револуције 1917. и контраверзних тумачења 1941. и 1945. године, ослобођења Београда, те унутрашњих и међународних